

Stadsrevisionen sammanfattar granskningen av verksamhetsåret 2017

Förord av ordförande	3
2017 i korthet	4
Granskning av verksamheterna	8
Kritik riktas mot nämnden för Intraservice för brister i intern styrning och kontroll	9
Kritik riktas mot Got Event AB för brister i upphandling och inköp samt projektstyrning	10
Kritik riktas mot idrotts- och föreningsnämnden för brister i intern styrning och kontroll avseende bidragsgivning till föreningar	11
Kritik riktas mot Bostads AB Poseidon för brister i intern styrning och kontroll avseende säkerhet på lekplatser	12
Stadsdelsnämndernas arbete mot kränkande behandling i fritidshem	14
Styrning och uppföljning av statliga bidrag för flyktingmottagande	15
Informationssäkerhetsarbetet i Göteborgs Stad	16
Uppföljning och utvärdering av hemtjänstinsatser	18
Det kommunala aktivitetsansvaret	19
Utredningar enligt socialtjänstlagen avseende barn	20
Bolagsstyrning	21
Gemensam byggprocess	23
Arbetsmiljöarbete – systematiskt samt organisatoriskt och socialt	24
Systematiskt brandskyddsarbete	26
Säkerhet på lekplatser	27
Leverantörsuppföljning	28
Upphandling och inköp	29
Rutiner för resor i tjänsten	30
Arvoden och ersättningar till förtroendevalda	32
Stadsrevisionen har även granskat	33
Granskning av räkenskaper och bokslut	34
Intern kontroll i redovisningsrutiner	34
Göteborgs Stads årsredovisning 2017	36
Stadsrevisionen i Göteborgs Stad	38
Förtroendevalda revisorer	38
Revisorernas granskning	39
Rapportering och kommunikation	39
Språkbruk och revisionstermer	39

Förord av ordförande

Stadsrevisionen har i sitt beslut om revisionens mål och inriktning en vision om att bidra till att stärka tilltron till det demokratiska systemet. Det uppnår vi genom granskningar som främjar en ändamålsenlig styrning och ledning av stadens verksamheter. Stadsrevisionen har denna vision eftersom allmänhetens förtroende för den offentligt finansierade och utförda verksamheten är en grundförutsättning för demokratin.

Foto: Carina Gran

Gothenburgs Stad har tiotusentals anställda och hundratals förtroendevalda. Det ska understrykas att det överväldigande flertalet efter bästa förmåga utför sitt arbete eller uppdrag till gagn för stadens invånare. De allra flesta gör det på ett utmärkt sätt. Tyvärr måste det dock konstateras att enstaka individer missbrukar det förtroende som givits dem, eller utför sitt uppdrag eller sitt arbete på ett sätt som inte är acceptabelt. Kommunfullmäktige har gett stadsrevisionen ett särskilt uppdrag, att inom ramen för granskningen av nämndernas och styrelsernas interna styrning och kontroll särskilt uppmärksamma risken för oegentligheter. I årets granskning har vi i ett par fall kunnat konstatera att det förekommit aktiviteter eller beteenden som inte kan

accepteras. Den interna styrningen och kontrollen i dessa nämnder och styrelser måste skärpas. Det är verksamheter där medborgarnas förtroende måste vinnas tillbaka. Samtidigt ska det framhållas att revisionen är kommunens eget kontrollorgan, och det som uppdragats är därmed ett resultat av kommunens egen självkontroll. Det visar att en självständigt arbetande revision behövs och är viktig.

Revisionens perspektiv är unikt eftersom revisionens arbete baserar sig på principen om oberoende och objektivitet. Men revisionen är ibland unik också därför att vi tittar på frågor som kanske ingen annan uppmärksammar. Det kan till exempel gälla utsatta barns situation eller barnens lekmiljö, eller någon annan medborgargrupp, där vi ibland kan uppmärksamma

väsentliga problem eller brister som i det lilla är nog så viktiga men som kanske ibland hamnar lite vid sidan av andra för tillfället mer prioriterade behov eller frågor. Stadsrevisionen vill arbeta på ett sätt som är både främjande och stödande. Ytterst handlar detta alltid om att invånarna i vår kommun ska veta att de bor i en stad som värnar om både deras rättigheter och behov.

Den här redogörelsen är det dokument som sammanfattar granskningen vi har genomfört under året. Mer information finns i våra revisionsrapporter som publiceras på vår hemsida.

Lars Bergsten
ordförande

2017 i korthet

Stadsrevisionen har kommunfullmäktiges uppdrag att granska och främja verksamheterna i Göteborgs Stads kommunstyrelse, nämnder och bolag. I granskningen ska revisorerna bedöma om stadens verksamheter sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisorerna kan i sina granskningar lämna rekommendationer och/eller kritik. Rekommendationer lämnas när utveckling och förbättring bedöms vara möjlig. Kritik riktas till nämnder och bolag när bristerna bedöms vara mer allvarliga. Revisorernas kritik graderas genom begreppen erinran och anmärkning. Anmärkning är allvarligast.

2017 års granskning visar att det på vissa områden finns allvarliga brister. Revisorerna riktar därför kritik mot nämnden för Intraservice och idrotts- och föreningsnämnden. Kritik riktas även mot Got Event AB och Bostads AB Poseidon. Vi riktar kritik mot nämnden för Intraservice i form av en *anmärkning*. Mot idrotts- och föreningsnämnden riktas kritik i form av en *anmärkning*. Lekmannarevisorerna ger Got Event AB kritik i form av en *anmärkning* och Bostads AB Poseidon får kritik i form av en *erinran*.

Nedan sammanfattas den kritik som vi revisorer lämnar år 2017. Därefter redogörs för de nämnder och det bolag som fick kritik år 2016 och de åtgärder som genomförts med anledning av lämnad kritik.

Nämnden för Intraservice

Inom ramen för den årliga granskningen av nämnden för Intraservice, och i fördjupade granskningar, har stadsrevisionen år 2017 granskat utlandsresor, informationssäkerhet, konsultavrop och konsultstyrning samt införandet av Microsoft Office 365 i staden. Granskningarna visade att det fanns omfattande och allvarliga brister i nämndens interna styrning och kontroll.

När det gäller styrning och kontroll av konsulter visade granskningen bland annat att uppdragsbeskrivningar var otydliga och att det var sällan konsulter anlätades för ett preciserat uppdrag, till en i förväg angiven kostnad och med en tydligt angiven tidpunkt för leverans av resultat. Beträffande granskningen av införandet av Microsoft Office 365 noterade vi exempelvis att beredningen inför beslutet var otillräcklig med tanke på omfattning och kostnader, att behovet av säkerhetslösningar förbisetts samt att det förekom brister i personuppgiftshandling. Granskningen av resor i tjänsten visade att varje resa, av de tjugo som granskats, bröt mot gällande regler i något avseende.

Sammantaget gör vi bedömningen att nämndens interna styrning och kontroll är otillräcklig. Bristerna bedöms som så allvarliga att stadsrevisionen riktar kritik i form av en *anmärkning* mot nämnden. Stadsrevisionen föreslår vidare att fullmäktige ska avstyra ansvarsfrihet för nämnden, med undantag för de ledamöter och ersättare som tillträtt sitt uppdrag i nämnden i oktober 2017 eller därefter.

Idrotts- och föreningsnämnden

Granskningen på idrotts- och föreningsnämnden år 2017 har bland annat omfattat en uppföljning av hur nämnden tagit hand om de rekommendationer vi lämnade år 2016 avseende nämndens bidragsgivning till föreningar. 2017 års granskning visade att nämnden fortfarande inte har säkerställt att rutiner efterlevs. Granskningen visade också att det saknades dokumentation i ärenden

vilket gör det svårt att följa upp vilka kontroller som gjorts. Vidare har våra stickprov visat på faktiska brister vad gäller kontroll av föreningar gentemot fullmäktiges krav och gentemot nämndens egna bidragsregler. Vi har också noterat brister i beslutsunderlag.

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att tidigare lämnade rekommendationer avseende nämndens bidragsgivning till föreningar inte är omhändertagna. Vi bedömer också att nämndens interna kontroll gällande bidragsgivning inte är tillräcklig och att nämnden brustit i arbetet med att leda, styra, följa upp och kontrollera verksamheten. Granskningen visade vidare att delar av nämndens andra verksamheter har brister som behöver åtgärdas. Stadsrevisionen riktar därför kritik mot idrotts- och föreningsnämnden i form av en *anmärkning*.

Got Event AB

Granskningen av Got Event AB år 2017 omfattade bland annat upphandling och inköp samt projektstyrning. Sedan år 2007 har lekmannarevisorerna påtalat behovet av att förbättra bolagets rutiner och arbetssätt inom området upphandling och inköp. 2017 års granskning visade att flera tidigare identifierade brister kvarstod. Bland annat har upphandlingsdokumentation inte varit fullständig och därför går det inte att fullt ut säkerställa i vilken omfattning som det förekommit otillåtna direktupphandlingar hos bolaget. I en av de upphandlingar som granskats har förvaltningsrätten konstaterat att bolaget brustit i sin annonseringsplikt och där-

med gjort sig skyldig till en otillåten direktupphandling. Sammantaget gör lekmannarevisorerna bedömningen att verksamheten inte har skötts på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen inte har varit tillräcklig. Lekmannarevisorerna riktar därför kritik mot styrelsen och verkställande direktören i form av en *anmärkning*.

Bostads AB Poseidon

Granskningen av Bostads AB Poseidon år 2017 omfattade bland annat bolagets arbete med säkerhet på lekplatser. Trots att bolaget hade rutiner för hur säkerheten på lekplatser ska garanteras

visade granskningen på brister, bland annat saknades systematisk dokumentation som visade att identifierade fel åtgärdades. Att identifierade fel har åtgärdats kontrollerades först vid nästkommande års säkerhetsbesiktning.

För att granska om bolaget har vidtagit åtgärder för att hantera de fel som konstaterats vid de årliga säkerhetsbesiktningarna har besiktningsprotokoll för ett antal lekplatser granskats. Stickprovsgranskningen visade bland annat att av 14 allvarliga fel hade sju inte blivit åtgärdade till nästa års besiktning. För en av lekplatserna hade konstaterade fel inte heller åtgärdats året därpå.

Samtantaget gör lekmannarevisorerna

bedömningen att flera allvarliga brister förekommer. Flera av bristerna kan medföra risk för att barn kommer till allvarlig skada. Beaktat detta, och att flera allvarliga fel kvarstått under en längre tid, bedömer lekmannarevisorerna att den interna kontrollen inte är tillräcklig. Lekmannarevisorerna riktar därför kritik mot styrelsen och verkställande direktören i form av en *erinran*.

Foto: Le Berger/son

Uppföljning av kritik från år 2016

Stadsdelsnämnden Angered

Stadsrevisionen genomförde år 2016 granskningar som visade på brister i flera olika delar av nämndens verksamhet. Vi fann bland annat brister i nämndens systematiska brandskyddsarbetet, det systematiska arbetsmiljöarbetet, handläggningen av hemvårdsbidrag och nämndens kontanthantering. Den sammantagna bedömningen var att nämnden brustit i sin uppgift att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten. Vi riktade kritik mot stadsdelsnämnden Angered i form av en *erinran*. Årets uppföljning visar att den interna styrningen och kontrollen har stärkts i flera avseenden och att kritiken därför inte kvarstår. Bland annat följer nämnden upp och utvärderar den åtgärdsplan som finns för att hantera de rekommendationer som stadsrevisionen lämnat.

Social resursnämnd

År 2016 granskade stadsrevisionen styrning och uppföljning av privata utförare av boenden för ensamkommande barn och intern kontroll i handläggningen av vissa familjerättsliga frågor. Den förstnämnda granskningen visade på brister i samband med upphandlingar av privata utförare. Vidare fanns brister i avtalen och avtalen hade i flertalet fall inte utvärderats. Granskningen av handläggningen av vissa familjerättsliga frågor visade även att det fanns brister

i andra delar av nämndens verksamhet som behövde åtgärdas. Vår sammantagna bedömning var att nämnden inte hade en tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll inom de områden som granskats. Vi riktade kritik mot social resursnämnd i form av en *anmärkning*. Årets uppföljning visar att nämnden har vidtagit relevanta åtgärder för att hantera de brister som framkom i förra årets granskning. När det gäller åtgärderna inom upphandlings- och inköpsområdet så kvarstår arbete med att slutföra och implementera dessa. Kritiken kvarstår inte.

Göteborgs Stads Leasing AB

Lekmannarevisorerna granskade år 2016 bland annat bolagets arbete med riskanalys och internkontrollplan, samt bolagets reparationer av privatägda bilar och försäljning av reservdelar. Vi granskade också rutinerna för fakturering av sådana arbeten. År 2016 noterades bland annat brister i arbetet med internkontrollplanen och att bolaget reparerat över 20 privatägda bilar. Vi såg att det saknades regler för, och uppföljning av, sådana reparationer och att det fanns brister i faktureringsrutinerna för utförda reparationer. Lekmannarevisorernas sammantagna bedömning var att bolagets styrelse och verkställande direktör uppenbart hade brustit i sitt ansvar att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten, vilket lett till en förtroendeskada för Göteborgs Stad.

Mot bakgrund av detta riktade lekmannarevisorerna kritik mot styrelsen och verkställande direktören i form av en *anmärkning*. Årets uppföljning visade att bolaget vidtagit åtgärder för att i rimlig utsträckning säkerställa extern fakturering vid utförda arbeten i verkstaden. Granskningen visade också att bolaget påbörjat ett arbete med att stärka den interna kontrollen. Vi gör bedömningen att kritiken inte kvarstår, men att bolaget behöver slutföra ett antal åtgärder för att stärka den interna styrningen och kontrollen. Bolaget behöver också se över risken för oegentligheter och förtroendeskada i verksamheten.

Rapportering

Stadsrevisionen redovisar årligen sina iakttagelser och bedömningar i en revisionsredogörelse för kommunstyrelsen samt en revisionsberättelse och en revisionsredogörelse för respektive nämnd. För varje bolag redovisas iakttagelserna och bedömningarna i en granskningsrapport och en granskningsredogörelse.

Foto: Leif Bergström

Granskning av verksamheterna

De kommunala nämnderna och styrelserna i Göteborgs Stad svarar inom sina respektive områden för att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat om samt de nationella regelverk som styr verksamheterna. Revisorerna ska pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen av verksamheterna ska ge revisorerna underlag för att bedöma om så varit fallet.

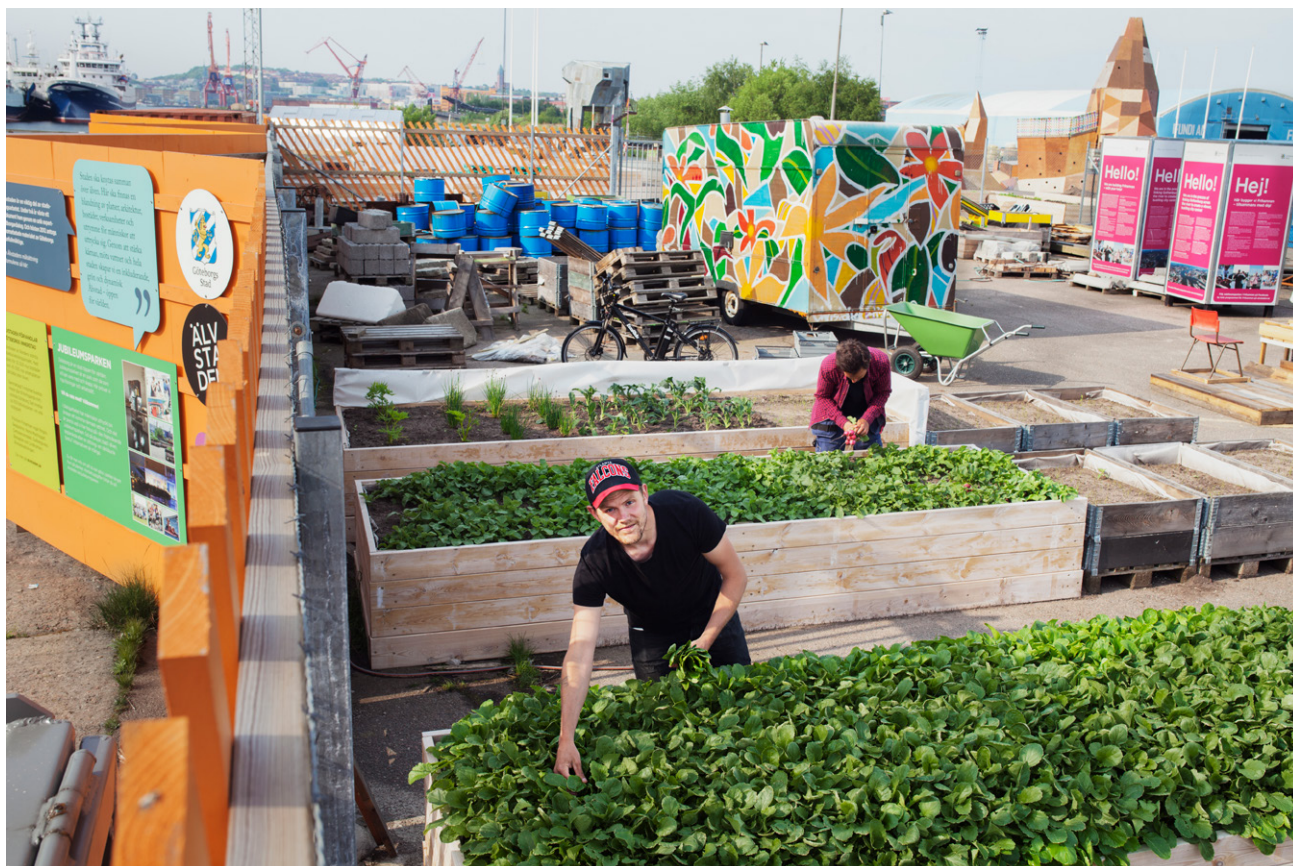

Foto: Lo Bergström

Kritik riktas mot nämnden för Intraservice för brister i intern styrning och kontroll

Inom ramen för den årliga granskningen av nämnden för Intraservice, och i fördjupade granskningar, har stadsrevisionen år 2017 granskat utlandsresor, informationssäkerhet, konsultavrop och konsultstyrning samt införandet av Microsoft Office 365 i staden. Granskningarna visar att det finns omfattande och allvarliga brister i nämndens interna styrning och kontroll.

Svag styrning och kontroll av konsulter

Intraservice använder i stor utsträckning konsulter. Vår granskning visade på flera brister. Konsulternas uppdragsbeskrivningar var inte sällan otydliga och konsultinsatserna löpte ofta utan mer exakta avgränsningar i tid. Konsulter anlitas nästan uteslutande till timpris. Det var sällan konsulter anlitas för ett preciserat uppdrag, till en i förväg angiven kostnad och med en tydligt angiven tidpunkt för leverans av resultat. Vi konstaterade också att nämndens uppföljning var bristfällig. Utöver detta pekade vi dessutom på omständigheter som indikerade att Intraservice eventuellt har betalat timpriser för konsulterna som ligger högt i förhållande till timpriserna på marknaden.

Otillräcklig beredning inför beslutet att införa Office 365

Under 2016 beslutade nämnden för Intraservice att Office 365 skulle bli den nya it-plattformen i staden. Beredningen inför beslutet var dock otillräcklig med tanke på omfattning och kostnader. Beslutet hade inte heller följt stadens riktlinjer avseende kommundemensamma tjänster, enligt vilka berörda verksamheter ska vara delaktiga via olika forum. Under 2017 visade det sig att kostnaderna var betydligt högre än vad som först

antagits. Det framkom att behovet av säkerhetslösningar förbisetts. Brister i personuppgiftshantering blev också uppenbara under 2017. Vi konstaterade vidare att förutsättningarna som beslutet vilade på, bland annat att Lotus Notes skulle avvecklas, ännu inte hade utretts när vi genomförde vår granskning. Sammantaget har den interna styrningen och kontrollen inför och efter beslutet varit otillräcklig.

Utlandsresor

Under hösten 2017 granskade vi tjänsteresor till utlandet vid Intraservice. Vi bedömde resorna mot stadens egna riktlinjer och policys, men också mot Skatteverkets regler, samt mot gällande lag. Vi granskade tjugo resor och fann att varje resa i något avseende bröt mot gällande regler. Utöver att det saknades reseräkningar och kvitton konstaterade vi att resorna ofta hade oklara syften. Vi kunde också konstatera förekomsten av alltför omfattande förmåner i form av ledig tid eller nöjesaktiviteter. I den mån sådana förmåner alls ska förekomma, vilket kan ifrågasättas, menade vi att de i vart fall borde ha förmånsbeskattats. Dessutom kunde vi konstatera att resorna i ett par fall hade arrangerats av en av nämndens större leverantörer, vilket gjorde att resorna hamnade i riskzonen med avseende på oegentligheter. Vi konstaterade också att nämndens ordförande, tillsammans med förste och andre vice ordförande, hade rest på en studieresa till Seattle, där den lediga tiden var så omfattande att den enligt vår bedömning sannolikt borde ha tagits upp till förmånsbeskattning.

Informationssäkerhet

Stadsrevisionen genomförde under året en fördjupad granskning av informationssäkerhetsarbetet i ett antal av stadens verksamheter. Intraservice var

en av de nämnder som ingick i granskningen. Vi fann brister när det gällde Intraservice följsamhet mot gällande regelverk. Vi konstaterade mot den bakgrunden en bristande styrning och uppföljning av informationssäkerhetsarbetet.

Bedömning

Ovanstående iakttagelser i 2017 års granskning leder fram till slutsatsen att nämndens interna styrning och kontroll är otillräcklig. Bristerna bedöms som så allvarliga att stadsrevisionen riktar kritik i form av en *anmärkning* mot nämnden för Intraservice.

Stadsrevisionen föreslår vidare att fullmäktige ska avstyrka ansvarsfrihet för nämnden, med undantag för de ledamöter och ersättare som tillträtt sitt uppdrag i nämnden i oktober 2017 eller därefter.

Hänvisning till

Revisionsrapport, 2017-10-17, *Nämnden för Intraservice – granskning av utlandsresor* och revisionsrapport, 2017-12-12, *Granskning av informationssäkerhet i Göteborgs Stad* samt revisionsredogörelse för nämnden för Intraservice år 2017

Kritik riktas mot Got Event AB för brister i upphandling och inköp samt projektstyrning

Lekmannarevisorerna har under året bland annat granskat bolagets arbete med upphandling och inköp. Syftet har varit att bedöma bolagets interna kontroll när det gäller följsamhet mot lagen om offentlig upphandling och Göteborgs Stads policy och riktlinje för upphandling och inköp. Vidare har en uppföljande granskning av bolagets arbete med projektstyrning genomförts.

Återkommande fel inom upphandling och inköp

Lekmannarevisorerna har sedan år 2007 påtalat behovet av att förbättra rutiner och arbetssätt inom området upphandling och inköp. I granskningsredogörelsen för år 2007 lämnades fyra rekommendationer. År 2010 var nästa tillfälle då upphandling och inköp granskades på ett mer omfattande sätt. Det året lämnade lekmannarevisorerna kritik till styrelsen. Följande bedömning gjordes då: ”Den sammantagna bedömningen avseende inköp och upphandling är att lekmannarevisorerna vill påpeka för bolagsstyrelsen och verkställande direktören vikten av att stärka den interna kontrollen avseende inköp och upphandlingar så att dessa fullt ut genomförs enligt kommunfullmäktiges policy och bolagets riktlinjer.”

I 2017 års granskning överensstämde iakttagelserna i stort med det som framkom under år 2007 och 2010. Upphandlingsdokumentation har inte varit fullständig och därför går det

inte att fullt ut säkerställa i vilken omfattning det förekommer otillåtna direktupphandlingar hos bolaget. Beträffande en av de granskade upphandlingarna, underlag till ridbanor för EM i ridsport, konstaterade förvaltningsrätten att bolaget brustit i sin annonseringsplikt och därmed gjort sig skyldig till en otillåten direktupphandling. I granskningen framkom också att bolaget använder stadens ramavtal i relativt låg grad. Bolaget uppger att detta till viss del förklaras av att stadens ramavtal i många fall inte motsvarar bolagets behov.

Bristande projektstyrning

Lekmannarevisorerna granskade bolagets projektstyrning år 2014. Granskningen resulterade i att bolaget fick tre rekommendationer avseende framtagande av riktlinjer och dokumentation samt genomförande av egna kontroller. Lekmannarevisorerna poängterade samtidigt vikten av att styrelsen säkerställer att de styrande dokumenten implementeras och att styrelsen håller sig informerad om kommande och pågående evenemang, särskilt i de fall evenemang kan innebära ekonomiska risker för bolaget. Under år 2017 slutförde bolaget projektet EM i ridsport. Projektet innebar ett stort underskott vilket ledde till att styrelsen beslutade att upprätta en kontrollbalansräkning. Händelserna i projektet EM i ridsport visar att de brister som framkom i 2014 års granskning inte har omhändertagits.

Bedömning

Med utgångspunkt i de ovan redovisade granskningarna är det lekmannarevisorernas bedömning att verksamheten inte har skötts på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen inte varit tillräcklig.

Lekmannarevisorerna riktar därför kritik mot styrelsen och verkställande direktören i form av en *anmärkning*.

Hänvisning till

Granskningsredogörelse för Got Event AB år 2017

Kritik riktas mot idrotts- och föreningsnämnden för brister i intern styrning och kontroll avseende bidragsgivning till föreningar

Stadsrevisionens granskning av idrotts- och föreningsnämnden år 2017 har bland annat omfattat uppföljning av hur nämnden tagit hand om de rekommendationer vi lämnade år 2016 avseende nämndens bidragsgivning till föreningar. Vi lämnade rekommendationerna första gången år 2013 och har sedan dess följt upp dem årligen.

År 2015 bedömde vi att det fanns brister i den interna kontrollen på området och lämnade då kritik till nämnden i form av en erinran. År 2016 gjorde vi bedömningen att nämnden påbörjat ett åtgärdsarbete och att kritiken inte kvarstod, men att det fortfarande fanns brister och förbättringsområden. Därför kvarstod de tidigare lämnade rekommendationerna.

Det fanns brister i dokumentationen och i följsamheten mot bidragsregler och rutiner

I årets uppföljande granskning har vi noterat att nämnden slutfört arbetet med att ta fram nya rutiner för bidragshandläggningen. De stickprov vi gjort på ärenden visade dock att nämnden inte sett till att rutinerna efterlevs. Vidare var det fortfarande svårt att följa upp vilken kontroll som har gjorts av föreningar eftersom det saknades dokumentation i ärenden. Våra stickprov visade också på faktiska brister vad gäller kontroll av föreningar gentemot fullmäktiges krav och gentemot nämndens egna bidragsregler. I granskningen såg vi också exempel

på att det saknades både relevant dokumentation i ärenden och beslut om avsteg från bidragsreglerna.

Nämnden hade i sin internkontrollplan för år 2017 beslutat om att kontrollera att de nya rutinerna för bidragsgivning var aktuella, kända och följdes i verksamheten. I granskningen såg vi att dessa kontroller inte hade genomförts. Detta återrappoterades till nämnden först i februari år 2018 i samband med nämndens uppföljning av internkontrollplanen.

Det fanns brister i nämndens beslutsunderlag

Utifrån genomförda stickprov konstaterade vi också att nämnden i några ärenden inte säkerställt kvalitén i sina beslutsunderlag avseende anläggningsstöd och kommunal borgen. Det handlade dels om felaktiga uppgifter. Nämnden måste ha korrekta beslutsunderlag för att kunna fatta beslut på rätt grunder. Dels handlade bristerna om otydliga beslut där nämndens överväganden och skäl till beslut inte framgick.

Bedömning

Utifrån de iakttagelser vi gjort i årets granskning är vår sammanfattande bedömning att tidigare lämnade rekommendationer avseende nämndens bidragsgivning till föreningar inte är omhändertagna. Vi bedömer också att nämndens interna kontroll gällande bidragsgivning inte är tillräcklig och att nämnden brustit i arbetet med att

leda, styra, följa upp och kontrollera verksamheten. Granskningen visar vidare att delar av nämndens övriga verksamheter har brister som behöver åtgärdas.

Mot bakgrund av dessa brister riktar stadsrevisionen kritik mot nämnden i form av en *anmärkning*.

Hänvisning till

Revisionsredogörelse för idrotts- och föreningsnämnden år 2017

Kritik riktas mot Bostads AB Poseidon för brister i intern styrning och kontroll avseende säkerhet på lekplatser

Lekmannarevisorerna i Bostads AB Poseidon har granskat säkerheten på bolagets lekplatser. I granskningen framkom brister som innebär risk för allvarlig skada på lekande barn.

Bristande dokumentation

Bostads AB Poseidon ansvarar för säkerheten på de totalt 302 lekplatserna inom bolagets fastighetsbestånd. Regelverket för säkerhet på lekplatser ställer krav på att en lekplats, med tillhörande lekredskap, ska vara utformad och i ett sådant skick att risken för personskador vid en olycka begränsas. Förutom rutinmässiga visuella kontroller ska säkerhetsbesiktningar och funktionskontroller genomföras på varje lekplats. Säkerhetsbesiktningarna ska genomföras årligen medan funktionskontrollerna bör ske med en till tre månaders mellanrum. Granskningen visade att årliga säkerhetsbesiktningar genomförs av certifierad besiktningsfirma medan funktionskontroller hanteras av bolagets egen personal flera gånger per år. Dessa funktionskontroller dokumenterades inte på ett systematiskt sätt.

Trots att bolaget hade rutiner för hur säkerheten på lekplatser ska garanteras visade granskningen på brister, bland annat saknades systematisk dokumentation som visade att

identifierade fel åtgärdades. Att identifierade fel har åtgärdats kontrollerades först vid nästkommande års säkerhetsbesiktning.

Allvarliga säkerhetsrisker har inte åtgärdats

För att granska om bolaget har vidtagit åtgärder för att hantera de fel som konstaterats vid de årliga säkerhetsbesiktningarna har besiktningsprotokoll för 49 lekplatser granskats. Stickprovsgranskningen visade bland annat att av 14 identifierade A-fel (allvarliga fel som normalt ska åtgärdas omgående) hade sju inte blivit åtgärdade till nästa års besiktning. För en av lekplatserna hade konstaterade fel inte heller åtgärdats året därpå.

Enligt gällande regelverk får redskap avsedda för privat bruk inte förekomma på offentliga lekplatser. Ett besiktningsprotokoll visade att privata lekredskap hade identifierats på en av bolagets lekplatser. Vid nästa års besiktning kvarstod samma iakttagelse vilket innebär att åtgärd inte vidtagits.

Vid uppförandet av en ny lekplats ska en installationsbesiktning genomföras. Vi har sett att fel som noterades vid en installationsbesiktning inte hade åtgärdats till nästa års säkerhetsbesiktning, därtill hade ytterligare fel tillkommit.

Bedömning

Lekmannarevisorerna gör den sammantagna bedömningen att flera allvarliga brister förekommer. Flera av bristerna kan medföra risk för att barn kommer till allvarlig skada. Beaktat detta, och att flera A-fel kvarställt under en längre tid, bedömer lekmannarevisorerna att den interna kontrollen inte är tillräcklig.

Lekmannarevisorerna riktar därför kritik mot styrelsen och verkställande direktören i form av en *erinran*.

Hänvisning till

Granskningsredogörelse för Bostads AB Poseidon år 2017

Stadsdelsnämndernas arbete mot kränkande behandling i fritidshem

Stadsrevisionen har granskat tre stadsdelsnämnders arbete mot kränkande behandling inom framför allt fritidshem men också inom grundskolan. Enligt skollagen har alla elever rätt att vistas i en skolmiljö fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Syftet med granskningen var att bedöma om stadsdelsnämnderna i Askim-Frölunda-Högsbo, Norra Hisingen och Östra Göteborg har ett ändamålsenligt arbetssätt mot kränkande behandling och trakasserier i skolornas fritidshem. Dels granskades stadsdelsnämndernas främjande och förebyggande arbete, dels deras arbete med att anmäla, utreda, åtgärda och följa upp enskilda händelser.

Under granskningens genomförande noterades att personal, rutiner och dokumentation ofta var gemensamma för såväl fritidshemmen som skolan. Därför ingick också skolverksamhetens arbetssätt i granskningen.

Systematiken i det främjande och förebyggande arbetet behövde förbättras

Stadsrevisionen konstaterade att arbetet med att kartlägga och analysera risker för kränkande behandling och trakasserier kunde förbättras i alla tre stadsdelsnämnder, både vad gäller skola och fritidshem. Vidare noterade vi att flertalet skolors likabehandlingsplaner inte levde upp till de krav som finns i lagstiftningen. Därför bedömde vi att stadsdelsnämnderna brast i dokumentationen av det främjande och förebyggande arbetet.

Stadsrevisionen noterade också att skolorna inte följde upp sina mål för det

främjande och förebyggande arbetet eller att inte åtgärder genomfördes som planerat. Det saknades också utvärderingar av såväl främjande och förebyggande åtgärder som av åtgärder vid enskilda händelser. Uppföljningar och utvärderingar av arbetet är enligt stadsrevisionens bedömning en förutsättning för att kunna vidta effektiva förbättringsåtgärder. Mot bakgrund av beskrivna iakttagelser bedömde stadsrevisionen att systematiken behövde förbättras.

Det fanns brister i arbetssättet för att anmäla, utreda, åtgärda och följa upp kränkningar och trakasserier

I granskningen framkom att det fanns brister i arbetet med enskilda kränkningar. Det handlade bland annat om att anmälningar inte alltid skedde tillräckligt skyndsamt från rektor till stadsdelsnämnden. Det handlade också om att det fanns brister i dokumentationen av enskilda händelser och att skolornas rutiner var otydliga.

Inom exempelvis stadsdelsnämnderna Askim-Frölunda-Högsbo och Östra Göteborg hade rektorer valt att inte anmäla incidenter vidare till huvudmannen. Stadsrevisionen bedömde att det fanns risk för att vissa av dessa händelser borde ha anmälts till respektive nämnd.

I stadsdelsförvaltningarna Norra Hisingen och Askim-Frölunda-Högsbo följde nämnderna inte upp de utredningar och åtgärder som de delegerat till rektorerna. Enligt stadsrevisionen var det en brist eftersom respektive stadsdelsnämnd är ytterst ansvarig för att åtgärderna är tillräckliga.

Bedömning

Sammanfattningsvis bedömde vi att arbetet mot kränkande behandling och trakasserier inte fullt ut levde upp till det regelverk som finns på området. Vi bedömde därför att styrningen och uppföljningen från respektive stadsdelsnämnd behövde förbättras. I detta arbete menade vi att stadsdelsnämnderna särskilt borde beakta att arbetet mot kränkande behandling och trakasserier också ska omfatta fritidshemsverksamheten.

Två rekommendationer lämnades till de granskade stadsdelsnämnderna.

Hänvisning till

Revisionsrapport, 2017-09-12,
Granskning av stadsdelsnämndernas arbete mot kränkande behandling i fritidshem samt revisionsredogörelser för granskade nämnder år 2017

Styrning och uppföljning av statliga bidrag för flyktingmottagande

Staten har det övergripande ansvaret i flyktingmottagandet och ersätter kommunerna genom statliga bidrag. Migrationsverket är den myndighet som administrerar bidragen och en del av de statliga bidragen betalas ut utan ansökan och en del behöver kommunerna ansöka om. I denna granskning har vi avgränsat oss till de bidrag som de granskade nämnderna ansöker om.

Om de granskade nämnderna saknar ändamålsenliga rutiner för att ansöka om statliga bidrag finns en risk att de förlorar intäkter.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om de granskade nämnderna har säkerställt att det finns en tillräcklig intern styrning och kontroll i hanteringen av statliga bidrag för flyktingmottagande. Granskningen har omfattat social resursnämnd, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna Västra Hisingen och Östra Göteborg.

Social resursnämnd och stadsdelsnämnderna behövde tydliggöra sina rutinbeskrivningar

Social resursnämnd har genom enheten flyktingadministration ansvar för att administrera stadens ansökningar om statliga bidrag för flyktingmottagande. Flyktingadministration initierar ansökningarna och tar delvis fram underlag till dem. Underlagen ska sedan kompletteras och kontrolleras av stadsdelsnämnderna. I flyktingadministrations rutinbeskrivningar

saknades dock information om hur stadsdelsnämnderna ska kontrollera och komplettera sina ansökningar.

Stadsdelsnämnden Västra Hisingen har tagit fram rutinbeskrivningar under år 2017 för alla sektorer förutom individ och familjeomsorg och funktionshinder. Stadsdelsnämnden Östra Göteborg hade rutinbeskrivningar för samtliga sektorer. Rutinbeskrivningarna beskrev dock inte hur nämnderna säkerställer att de personer som bidraget gäller kan identifieras, att de uppgifter som krävs för ansökan finns tillgängliga och att de bilagor som ska bifogas ansökan finns tillgängliga. Saknas bilagor avslås ansökan och nämnden förlorar då intäkter.

Vi noterade även att det var otydligt om det ingår i flyktingadministrations ansvar att påtala uppenbara felaktigheter i stadsdelsnämndernas ansökningar. En sådan rutin skulle kunna öka ansökningarnas kvalitet.

Stadsdelsnämndernas rapportering har till viss del saknat analys av de statliga bidragen

Ingen av stadsdelsnämnderna hade i sin uppföljningsrapportering under perioden år 2015 till första kvartalet 2017 rapporterat att det fanns osäkerheter både kring utfallet av de sökta statliga bidragen och i den bedömning som nämnden gjort av storleken på fordran till Migrationsverket.

I stadsdelsnämndernas uppföljningsrapporter saknades även resonemang både kring de eventuella effekter som

skulle följa av sänkta ersättningar för ensamkommande barn och om de åtgärder nämnderna skulle behöva vidta.

Bedömning

Stadsrevisionens bedömning var att utbildningsnämnden hade en tillräcklig intern styrning och kontroll i hanteringen av statliga bidrag. Vi noterade emellertid att utbildningsnämnden inte hade ansökt om alla tillgängliga bidrag.

Stadsrevisionen bedömde vidare att social resursnämnd och stadsdelsnämnderna Västra Hisingen och Östra Göteborg borde stärka den interna styrningen och kontrollen i hanteringen av statliga bidrag för flyktingmottagande för att säkerställa att de ansöker om de bidrag som de har rätt till.

Rekommendationer lämnades till social resursnämnd och stadsdelsnämnderna Västra Hisingen och Östra Göteborg.

Hänvisning till

Revisionsrapport, 2017-12-12, *Styrning och uppföljning av statliga bidrag för flyktingmottagande* samt revisionsredogörelser för granskade nämnder år 2017

Informationssäkerhetsarbetet i Göteborgs Stad

Bristande informationssäkerhet kan få allvarliga och direkta konsekvenser. En tillräcklig nivå av informations-säkerhet säkerställs genom ett systematiskt och integrerat informations-säkerhetsarbete, en tydlig roll- och ansvarsfördelning samt utbildning av anställda i förhållande till deras arbetsuppgifter och ansvar.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen, kretslopp och vattennämnden, nämnden för Intraservice, social resursnämnd samt Förvaltnings AB Göteborgs-Lokaler bedrev ett ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete.

Bristande följsamhet mot regelverket

Granskade verksamheter uppvisade bristande kunskap avseende vilka krav stadens styrdokument ställer, och i förhållande till de informations-säkerhetskrav som är kopplade till kommungemensamma system. Stadsrevisionen kunde också konstatera att den bristande följsamheten mot regelverk främst gällde kommungemensamma system, men även i viss mån verksamhetsspecifika system.

Vidare fann vi att övriga granskade verksamheter uppfattade Intraservice ansvar för informationssäkerhet som större än vad det i själva verket var.

Bristande styrning och uppföljning av informations-säkerhetsarbetet

Stadsrevisionen noterade brister i organisation och ansvar hos de

granskade verksamheterna. Det förelåg kunskapsbrist om chefers ansvar för informationssäkerhet på kretslopp och vattennämnden, nämnden för Intraservice och social resursnämnd.

Samtliga granskade verksamheter hade introduktionsutbildningar med inslag av informationssäkerhet. Där emot fann stadsrevisionen att verksamheterna inte hade någon systematisk och kontinuerlig fortbildning avseende informationssäkerhet.

Granskade nämnder hade bristande kontroll av efterlevnaden av regelverket för informationssäkerhet. Förvaltnings AB Göteborgs Lokalers kontroller av efterlevnaden innefattade inte kommungemensamma system.

Stadsrevisionen konstaterade att ingen av verksamheternas uppföljning gav en samlad och heltäckande bild av deras informationssäkerhetsnivå.

Brister i kommunstyrelsens uppsikt

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för uppsikten över nämndernas och bolagens verksamheter. Granskningen visade dock att kommunstyrelsen inte följt upp om stadens nämnder och bolag fullgjort sina skyldigheter inom informations-säkerhetsområdet.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömde att granskade nämnder och styrelser inte bedrev ett ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete. Vi bedömde att nämnderna och styrelsen borde stärka följsamheten

mot gällande regelverk. Stadsrevisionen gjorde vidare bedömningen att kunskapsbristen om styrdokument och informationssäkerhetsansvar avseende kommungemensamma system kunde vara orsaken till bristande följsamhet mot regelverket. Vi bedömde även att det kan bli svårt att ta ansvar om chefer saknar grundläggande förståelse för informationssäkerhet.

Stadsrevisionen bedömde slutligen att granskade nämnder och den granskade styrelsen borde stärka styrningen och uppföljningen av informations-säkerhet samt att kommunstyrelsen borde stärka uppsikten över stadens nämnder och bolag.

Tre rekommendationer lämnades till kommunstyrelsen och två rekommendationer lämnades till övriga nämnder och bolaget.

Hänvisning till

Revisionsrapport, 2017-12-12,
Granskning av informationssäkerhet i Göteborgs Stad samt revisions- och granskningsredogörelser för granskade nämnder och bolag år 2017

Språkbruk och revisionstermer

Stadsrevisionens granskningar kan leda till rekommendationer och kritik. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran och anmärkning. Anmärkning är allvarligast. En anmärkning kan, när det gäller nämnderna, lämnas med eller utan att ansvarsfrihet tillstyrks.

Foto: Hent Lisdanels

Uppföljning och utvärdering av hemtjänstinsatser

Stadsrevisionen har granskat hur stadsdelsnämnderna arbetar med uppföljning och utvärdering av hemtjänstinsatser. I Göteborgs Stad beviljas bistånd i form av ett rambeslut som anger den tid som den enskilde förfogar över för att få sitt behov av hjälp och stöd tillgodosett. Det är avgörande för en kvalitativ hemtjänst att den enskilde är delaktig i planeringen av insatser samt att det sker en uppföljning av beviljat stöd.

Syftet med granskningen var att bedöma om stadsdelsnämnderna, genom att följa upp och utvärdera beviljade insatser, har tillgodosett de enskildas behov av hemtjänst.

Det saknades genomförandeplaner för biståndsbeslut

Syftet med en genomförandeplan är att skapa en tydlig struktur för genomförandet och uppföljningen av en beslutad hemtjänstinsats. Genom planen tydliggörs för den enskilde, de anhöriga och personalen vad som ska göras, vem som ska göra vad, samt när och hur det ska göras. Granskade nämnder hade bristande rutiner när det gäller hur genomförandeplaner upprättas. I flera av nämnderna saknades helt genomförandeplaner för vissa beslut. Några planer följdes inte upp i enlighet med nämndernas egna rutiner och var därför inte aktuella. Vi noterade i granskningen att få genomförandeplaner var upprättade inom två veckor från det att hjälpen hade påbörjats, vilket inte är förenligt med stadens värdighetsgaranti.

Bristande uppföljning av genomförandeplaner

Biståndshandläggaren ska ta del av genomförandeplanen för att säkerställa att planerade insatser ger förutsättningar att nå målet med beslutet. Stadsrevisionen noterade brister av flera slag. Vi noterade att genomförandeplanerna inte alltid följdes upp av biståndshandläggarna och att uppföljningen av planerna inte alltid dokumenterades. Granskningen visade dock att biståndshandläggarna följde upp den enskildes behov av bistånd i samband med att ett nytt biståndsbeslut fattades.

Bristande utvärdering av beviljade insatser

Brukarnas upplevelse av delaktighet, inflytande och nöjdhet avseende hemtjänsten ska utvärderas i ett utvärderingsverktyg som är gemensamt för staden. Granskningen visade att samtliga nämnder i liten utsträckning hade utvärderat brukarnas upplevelse. Resursbrist, samt att verktyget har upplevts vara alltför komplext, har uppgetts vara anledningar till att utvärderingar inte genomförts.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att stadsdelsnämndernas arbete med uppföljning och utvärdering av hemtjänstinsatser har vissa brister. Vi bedömer att det helt saknas genomförandeplaner för vissa beslut i flera av nämnderna. Vi bedömer att nämnderna inte uppfyller värdighetsgarantin om att den

enskilde har rätt till en upprättad genomförandeplan inom två veckor. Vidare gör vi bedömningen att nämnderna inte följer stadens riktlinjer där det framgår att biståndshandläggare ska ta del av upprättad genomförandeplan för att säkerställa att de planerade insatserna ger förutsättningar att nå målet med beslutet. Vi bedömer även att hemtjänsten, i vissa nämnder, inte följer upp genomförandeplaner i enlighet med nämndens egen rutin då vi konstaterar att det saknas aktuella genomförandeplaner.

Stadsrevisionen bedömer slutligen att granskade stadsdelsnämnder inte genomför utvärderingar av beviljade insatser i tillräcklig omfattning och att nämnderna därmed inte kan säkerställa att den enskildes behov har tillgodosetts.

Rekommendationer lämnas till samtliga stadsdelsnämnder.

Hänvisning till

Revisionsredogörelse för respektive stadsdelsnämnd år 2017

Det kommunala aktivitetsansvaret

Enligt Göteborgs Stads budget ska grundskolan och gymnasieskolan samverka kring de elever som riskerar att bli obehöriga till nationella program. Av den anledningen ska staden prioritera det kommunala aktivitetsansvaret.

Aktivitetsansvaret, som är reglerat i skollagen, innebär att en kommun ska hålla sig informerad om hur ungdomarna i kommunen, som inte har fyllt 20 år och som inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning, är sysselsatta. Vidare ska kommunen erbjuda ungdomarna individuellt anpassade aktiviteter, som i första hand ska syfta till att ungdomarna återgår till studier.

Syftet med granskningen var att bedöma om utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna i Västra Hisingen och Örgryte-Härlanda fullgör det kommunala aktivitetsansvaret på ett ändamålsenligt sätt.

Tydlig fördelning av ansvar och arbetsuppgifter mellan nämnderna

I Göteborg är arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret delat mellan utbildningsnämnden – som också har ett samordnande ansvar – och stadsdelsnämnderna. Stadsrevisionen noterade att det fanns dokumenterade rutiner för hur arbetet ska bedrivas. Granskningen visade också att det fanns forum för samverkan kring aktivitetsansvaret i staden och att utbildningsnämnden har följt upp i vilken utsträckning uppsatta mål nås. Vi noterade dock att utbild-

ningsnämnden inte hade följt upp om stadens arbetssätt med frågan är ändamålsenligt.

De flesta ungdomar identifieras och kontaktas

För att kunna erbjuda lämpliga aktiviteter till de ungdomar som inte studerar, och hjälpa dem tillbaka till studier, behöver staden ha rutiner både för att identifiera och kontakta ungdomar och för att hålla sig informerad om deras sysselsättning. Granskningen visade att utbildningsförvaltningen jobbade på olika sätt för att identifiera berörda ungdomar och att utbildningsförvaltningen, och de granskade stadsdelsförvaltningarna, hade olika metoder för att kontakta ungdomar. Granskningen visade också att staden når uppsatta mål vad gäller att identifiera och kontakta de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret.

Olika aktiviteter kan erbjudas

De ungdomar som inte studerar ska erbjudas stöd och hjälp för att återgå till studier. Till de ungdomar som inte är intresserade av att studera ska staden kunna erbjuda andra aktiviteter, såsom praktik eller stöd i kontakten med Arbetsförmedlingen. Såväl utbildningsförvaltningen som de granskade stadsdelarna hade rutiner för, och kunde erbjuda, olika typer av aktiviteter. Till aktiviteterna hörde bland annat stöttande samtal av olika slag, studie- och yrkesvägledning samt karriärplanering. Vidare kunde såväl utbildningsförvaltningen som stadsdelarna bistå i kontakten med Arbetsförmedlingen och med organi-

sationer som förmedlar praktik- och volontärplatser. Dock kunde vi notera att de båda stadsdelarna inte upprättade de handlingsplaner som ska medfölja vissa av dessa aktiviteter.

Bedömning

Stadsrevisionen gör den samlade bedömningen att de granskade nämnderna har ändamålsenliga rutiner och arbetssätt för att fullgöra det kommunala aktivitetsansvaret. Samtidigt noterar vi förbättringsområden såtillvida att utbildningsnämnden bör överväga om uppföljningen och utvärderingen av arbetsformerna med aktivitetsansvaret kan utvecklas. Vidare bör stadsdelsnämnderna i Västra Hisingen och Örgryte-Härlanda säkerställa att de aktiviteter som så kräver dokumenteras och följs upp.

Hänvisning till

Revisionsredogörelser för granskade nämnder år 2017

Utredningar enligt socialtjänstlagen avseende barn

Socialtjänsten ska utreda barns behov av skydd och stöd när det kan finnas behov av åtgärder från nämndens sida. När ett beslut om utredning är fattat ska den inledas utan dröjsmål, bedrivs skyndsamt och vara slutförd inom fyra månader.

Stadsrevisionen granskade år 2014 arbetet med utredningar enligt socialtjänstlagen i de tio stadsdelsnämnderna. Sju nämnder fick kritik och samtliga tio nämnder fick rekommendationer. Vid den uppföljande granskningen år 2015 bedömdes kritiken inte kvarstå, men alla nämnder fick rekommendationer som handlade om att följa den lagstadgade tidsgränsen för utredningar och/eller att säkerställa att handläggning och dokumentation följer kraven i lagar och föreskrifter.

Syftet med årets granskning var att bedöma om stadsdelsnämnderna vidtagit tillräckliga åtgärder för att rekommendationerna skulle kunna anses vara omhändertagna. Uppföljningen av rekommendationerna har fokuserat på de egenkontroller och den uppföljning som nämnden genomför för att se till att socialtjänstlagens krav på handläggning och dokumentation samt tidsgräns för utredningar följs.

Fortfarande sena utredningar men antalet har minskat

Granskningen visade att stadsdelsnämnderna fortfarande har utredningar som inte följer den lagstadgade tidsgränsen men att antalet är nedåtgående förutom i en stadsdel. Granskningen visade också att i samtliga stadsdelsförvaltningar har personal-situationen varit ansträngd samtidigt

som antalet anmälningar och inledda utredningar har ökat.

Alla nämnder har vidtagit åtgärder

Stadsrevisionen konstaterade att samtliga nämnder har vidtagit ett flertal olika åtgärder för att komma till rätta med bristerna som till exempel organisationsförändringar, rekrytering av personal, konsultanvändning samt förbättrad introduktion och ökad utbildning.

Kontinuerlig uppföljning och rapportering

Samtliga nämnder följde de utredningar vars utredningstid överskridit fyra månader. Rapportering har också skett kontinuerligt till utskott och nämnd. I samband med rapporteringen har analyser av orsaker samt vidtagna åtgärder också redovisats.

Egenkontroll av handläggning och dokumentation

De nämnder som hade brister i handläggning och dokumentation har upprättat rutiner för uppföljning och egenkontroll samt genomfört olika utbildningsinsatser.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att samtliga nämnder har en tillräcklig uppföljning och kontroll av att utredningar avseende barn följer angiven tidsgräns i socialtjänstlagen. Samtidigt kan vi konstatera att nämnderna fortfarande inte helt lever upp till kravet på hur lång tid en utredning får ta enligt lagen. Vi bedömer dock att nämnderna genom den uppföljning och egen-

kontroll som genomförs har kunskap om och analyserar orsakerna till sena utredningar. Vidare gör vi bedömningen att åtgärder vidtagits för att säkerställa att utredningarna inte ska överskrida fyra månader och att åtgärderna har gett viss effekt då antal sena utredningar har minskat i flertalet nämnder.

Vi bedömer att det finns rutiner för egenkontroll och att åtgärder har vidtagits för att säkerställa kvalitén i handläggning och dokumentation i flertalet nämnder.

Det är dock av största vikt att nämnderna fortsätter med en kontinuerlig uppföljning och egenkontroll samt fullföljer de åtgärder som påbörjats och vid behov vidtar ytterligare åtgärder för att uppnå lagstiftningens krav på att utredningar ska genomföras inom fyra månader.

Två rekommendationer lämnas till Angereds stadsdelsnämnd och en rekommendation lämnas till Västra Göteborgs stadsdelsnämnd.

Hänvisning till

Revisionsredogörelse för respektive stadsdelsnämnd år 2017

Bolagsstyrning

Lekmannarevisorerna har granskat bolagsstyrning i koncernbolaget Göteborgs Stadshus AB samt moderbolagen Göteborg Energi AB, Förvaltnings AB Framtiden, Higab AB och dotterbolaget Älvstranden Utveckling AB. Enligt riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag ska den politiska styrningen stärkas och tydliggöras. Vidare ska genomförandet av fullmäktiges mål samt återförandet av väsentlig och strategisk information till kommunstyrelse och kommunfullmäktige stärkas. Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolagen medverkar till ägarstyrning i enlighet med nämnda direktiv. Granskningen har fokuserat på om bolagen har hanterat inriktningsdokument, affärsplaner och ärenden av principiell beskaffenhet på ett korrekt sätt. Därtill har formerna för ägardialog granskats.

Till viss del bristande följsamhet

I samtliga granskade inriktningsdokument, från respektive styrelse, framkom avsaknad av såväl mätetal för vissa mål som beskrivning av vilka processägare som samverkan ska ske med samt hur en tät dialog mellan styrelse och bolag ska etableras och upprätthållas.

Därutöver framkom att styrelsen i Higab AB avvek från fullmäktiges budget genom att ge ledningen i uppdrag att, från fastställt inriktningsdokument, välja specifika uppdrag och mål i fullmäktiges budget för att arbeta in i verksamhetsplanen. Detta innebär att styrelsen delvist delegerade

arbetet med dokumentet vilket strider mot fullmäktiges beslut. I Göteborg Energi AB framkom att vissa av dotterbolagsstyrelserna saknade egna inriktningsdokument. Dessutom hade moderbolagsstyrelsen, i sitt inriktningsdokument, inte tydligt tagit ställning till vilka fullmäktigemål som bolaget avsåg arbeta med. Förvaltnings AB Framtiden har i tidigare granskningar fått rekommendationer om framtagande och innehåll i styrelsens inriktningsdokument, i årets granskning framkom att dessa nu är omhändertagna.

Olika former för ägardialog

Enligt direktivet ska ägardialogen ha sin utgångspunkt i möten där styrelse möter styrelse i syfte att stärka och tydliggöra den politiska styrningen av bolagen. Från Stadshus AB deltog hela styrelsen vid dialogerna med moderbolagen. Higab AB genomförde ägardialoger enligt samma princip. Vid Göteborg Energi AB:s dialoger med dotterbolagen deltog inte den politiska styrelsen utan endast tjänstemän. Dotterbolagen representerades av vd och ordförande. Ägardialogerna som Förvaltnings AB Framtidens styrelse höll med sina dotterbolag under hösten 2017 genomfördes i enlighet med det styrelsebeslut som fattades under samma höst. Beslutet innebar att endast moderbolagets presidium och ytterligare en ledamot deltog vid ägardialogerna.

Stadshus AB och Göteborg Energi AB hade dokumenterat ägardialogsprocessen. De övriga bolagen hade

inte motsvarande dokumentation. Samtliga moderbolag, utom Förvaltnings AB Framtiden, upprättade en särskild handlingsplan utifrån resultatet av ägardialogerna med dotterbolagen.

Vad är ett principiellt ärende?

Granskningen visade inga avvikelser i hur principiella ärenden hanterades. Däremot framkom att Förvaltnings AB Framtiden, Higab AB och Älvstranden Utveckling AB inte dokumenterade hur styrelserna diskuterat och kommit fram till om ärenden varit av detta slag eller ej. Higab AB införde under hösten 2017 en rutin för detta ändamål.

Bedömning

Bedömningen är att styrelserna i huvudsak medverkar till en ägarstyrning i enlighet med riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag. I syfte att stärka den politiska styrningen kan vissa delar i bolagsstyrningen utvecklas och förtydligas. Rekommendationer lämnas till Göteborg Energi AB och Higab AB.

Hänvisning till

Granskningsredogörelser för granskade bolag år 2017

Foto: Lå Barnersson

Gemensam byggprocess

Lekmannarevisorerna i de byggande bolagen i Framtidenkoncernen har granskat efterlevnaden av gemensam byggprocess (fortsättningsvis GBP). GBP gäller för stadens byggande och anläggande nämnder och bolag och syftar till att åstadkomma ett mer likartat arbetssätt vid byggprojekt, att öka uppföljningsbarheten och transparensen kring byggprojekt samt att möjliggöra en för staden gemensam kunskapsutveckling kring byggande.

Syftet med granskningen var att bedöma om styrelserna i respektive bolag har säkerställt att bygguppdrag genomförs i enlighet med GBP.

Följande bolag ingick i granskningen: Bostads AB Poseidon, Familjebostäder i Göteborg AB, Framtiden Byggutveckling AB, Gårdstensbostäder AB, Göteborgs Egnahems AB (fortsättningsvis Egnahemsbolaget) och Göteborgs stads bostadsaktiebolag.

Goda förutsättningar för att tillämpa GBP

Lekmannarevisorerna noterade att samtliga bolag hade skapat organisatoriska förutsättningar för att följa GBP. Bolagen hade på erforderligt sätt utsett personer till rollerna GBP-ansvarig, kontaktperson och huvudanvändare. I Gårdstensbostäder, Egnahemsbolaget och Framtiden Byggutveckling var dessa roller inte fördelade på flera personer. Granskningen visade också att samtliga bolag, utom Egnahemsbolaget, hade gjort så kallade avsteg från stadens anvisningar, bland annat genom att anpassa dokument och mallar till

verksamheternas förutsättningar och behov. Fler av bolagen hade också egna rutiner som beskrev hur respektive bolag tillämpade GBP.

Hanteringen av egenkontroller behövde förbättras

Enligt stadens anvisningar för GBP ska det upprättas så kallade uppdragsbeställningar för de olika delprocesserna i ett byggprojekt. Varje uppdragsbeställning ska åtföljas av en egenkontroll som innehåller ett antal aktiviteter som ska genomföras.

Granskningen visade att bolagen överlag hade fungerande rutiner för att upprätta uppdragsbeställningar och egenkontroller. Samtidigt noterade lekmannarevisorerna i flertalet bolag – Framtiden Byggutveckling undantaget – att de aktiviteter som hör till egenkontrollerna ofta dokumenterades i slutet av en delprocess och inte löpande under processens gång. Vidare visade granskningen att inget bolag hade rutiner för att kontrollera och följa upp att ansvariga projektledare faktiskt genomförde föreskrivna aktiviteter.

Bedömning

Lekmannarevisorerna gör den övergripande bedömningen att de granskade bolagen till stora delar tillämpar GBP på ett systematiskt sätt och att GBP är väl integrerat i bolagens projektstyrningsprocess. Samtidigt bedömer lekmannarevisorerna att bolagen behöver förbättra hanteringen av egenkontroller. Enligt lekman-revisorerna behöver bolagen vidta

åtgärder som säkerställer att de aktiviteter som hör till egenkontrollerna genomförs och att de i högre utsträckning genomförs löpande. Detta är viktigt för att minska risken för personberoende och för att aktiviteter inte blir genomförda på grund av att en projektledare byter projekt eller slutar.

Hänvisning till

Granskningsredogörelser för granskade bolag år 2017

Arbetsmiljöarbete – systematiskt samt organisatoriskt och socialt

Arbetsmiljölagen anger att arbetsgivaren ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Det betyder att de enskilda nämnderna, styrelserna och vd har det ansvaret. Vidare ska arbetsgivaren främja en god arbetsmiljö och förebygga risk för ohälsa på grund av organisatoriska och sociala förhållanden i arbetsmiljön. Kraven på det systematiska samt det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet framgår bland annat i Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Fullmäktiges medarbetar- och arbetsmiljöpolicy anger att Göteborgs Stad strävar efter en högre standard än minimikraven för god arbetsmiljö.

Lekmannarevisorerna har granskat det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Renova AB och det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet inom Gryaab AB och Försäkrings AB Göta Lejon. Stadsrevisionen har granskat det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet inom byggnadsnämnden, fastighetsnämnden och Göteborgs inköps och upphandlingsnämnd. Stadsrevisionen har också granskat det systematiska arbetsmiljöarbetet på social resursnämnd.

2016 granskade stadsrevisionen det systematiska arbetsmiljöarbetet i samtliga stadsdelsnämnder. Den granskningen resulterade i att vi lämnade rekommendationer till följande stadsdelsnämnder: Angered, Askim-Frölunda-Högsbo, Lundby, Majorna-Linné och Östra Göteborg. Dessa rekommendationer har följts upp 2017.

Syftet med granskningen var att bedöma om nämnder och styrelser bedriver ett arbetsmiljöarbete i enlighet med gällande regelverk.

Mål för arbetsmiljön

Arbetsgivaren ska ha mål för arbetsmiljön vilket de granskade verksam-

heterna hade. I byggnadsnämndens och Gryaab AB:s fall saknades emellertid en tydlig koppling mellan mål på olika nivåer i organisationerna vilket kan försvåra en ändamålsenlig styrning mot fastställda arbetsmiljömål.

Undersöka arbetsmiljön, riskbedöma och vidta åtgärder

Arbetsgivaren ska regelbundet undersöka arbetsförhållandena och bedöma arbetsmiljöriskerna. Riskbedömningen ska dokumenteras. Granskningen visade att Renova AB i vissa fall saknade dokumenterade riskanalyser och att bolagets samtliga enheter inte genomfört skyddsronder 2017.

Uppföljning

Arbetsgivaren ska årligen göra en dokumenterad uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet i syfte att undersöka om arbetsmiljöarbetet bedrivs enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. En avdelning inom Renova AB hade emellertid inte gjort en dokumenterad uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Den uppföljande granskningen som gjordes i ovan nämnda stadsdelsnämnder visade bland annat att stadsdelsnämnden Angered har inlett ett arbete för att stärka uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet, men att detta arbete ännu inte har slutförts.

Förutsättningar att omsätta kunskaper i praktiken

Arbetsgivaren ska bland annat se till att chefer och arbetsledare har kunskaper om hur man förebygger och hanterar ohälsosam arbetsbelastning och även tillse att det finns förutsättningar att omsätta dessa kunskaper i praktiken. Granskningen visade att

samtliga granskade verksamheter sett till att chefer och arbetsledare har tillräckliga kunskaper. Emellertid visade granskningen att byggnadsnämnden och fastighetsnämnden kunde förstärka sitt arbetsmiljöarbete genom att skapa bättre förutsättningar för sina chefer att fullt ut kunna ta ansvar för att hantera ohälsosam arbetsbelastning.

Bedömning

Stadsrevisionen och lekmanarrevisorerna bedömer att byggnadsnämnden, fastighetsnämnden och Gryaab AB i huvudsak följer Arbetsmiljöverkets föreskrifter för organisatorisk och social arbetsmiljö, men att det finns förbättringsområden.

Både Försäkrings AB Göta Lejon och Göteborgs inköp och upphandlingsnämnd bedöms följa arbetsmiljöverkets föreskrift om organisatoriskt och socialt arbetsmiljöarbete.

En rekommendation lämnas till Renova AB gällande det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Vad gäller den uppföljande granskningen av stadsdelsnämndernas systematiska arbetsmiljöarbete gör stadsrevisionen bedömningen att de rekommendationer som lämnades till stadsdelsnämnden Angered kvarstår, men att övriga rekommendationer är omhändertagna.

Hänvisning till

Revisions- och granskningsredogörelser för granskade nämnder och bolag år 2017

Revisionens uppdrag

Stadsrevisionen har kommunfullmäktiges uppdrag att granska och främja verksamheten i Göteborgs Stads kommunstyrelse, nämnder och bolag. Uppdraget som förtroendevald revisor skiljer sig på flera sätt från andra politiska uppdrag. Revisorerna är självständiga i förhållande till varandra. De strävar dock efter enighet i fråga om revisionsarbetet och arbetar gemensamt och samordnat i enlighet med god revisionssed i kommunal verksamhet. Revisorernas arbete med att granska nämnder och bolag ska präglas av oberoende, objektivitet och integritet.

Foto: Leif Bergström

Systematiskt brandskyddsarbete

Stadsrevisionen och lekmannarevisorerna har granskat det systematiska brandskyddsarbetet inom arkivnämnden, Förvaltnings AB Göteborgs Lokaler, Got Event, Göteborgs Stads Parkerings AB, Göteborgs Stadsteater AB samt kulturnämnden. Granskningen som gjordes på stadsdelsnämnderna avsåg uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer. Syftet med granskningen var att bedöma om nämnder och bolag bedriver ett systematiskt brandskyddsarbete utifrån kommunfullmäktiges riktlinjer.

Motivet för att arbeta systematiskt med brandskydd är att skapa en allmän medvetenhet hos anställda om de risker och de skyddsanordningar som finns, samt att skapa en förståelse för hur brandskyddsarbetet fungerar. Systematiskt brandskyddsarbete innebär att på ett strukturerat sätt planera, utbilda, öva, dokumentera, kontrollera, åtgärda och följa upp brandskyddsarbetet i organisationen. Brister i det systematiska brandskyddsarbetet kan medföra risk för liv och hälsa eller att oersättliga värden förstörs.

Risikanalyser levde inte upp till stadens riktlinjer

Enligt fullmäktiges riktlinjer ska det systematiska brandskyddsarbetet utgå från riskanalyser. Riskanalyserna ska vara dokumenterade och bland annat innehålla en prioritering över risker som ska åtgärdas. Granskningen visade att samtliga nämnder och bolag hade brister i sina riskanalyser. Bristerna varierade från att riskanalyser inte alls

genomförts till att inte omfatta samtliga delar av verksamheterna. Det framkom också att riskanalyserna inte uppdaterades varje år såsom fullmäktiges riktlinjer anger. Den uppföljande granskningen på stadsdelsnämnderna visade att några av nämnderna omhändertagit rekommendationen från 2016 som avsåg riskanalyser.

Nämnder och styrelser informerades inte om det systematiska brandskyddsarbetet

Förvaltningar och bolag ska enligt kommunfullmäktiges riktlinjer göra en sammanställning av sitt systematiska brandskyddsarbete och presentera denna för nämnden eller styrelsen. Granskningen visade, med undantag av Got Event AB, att detta inte genomförts under år 2017. Den uppföljande granskningen på stadsdelsnämnderna visade att några av nämnderna omhändertagit rekommendationen från 2016 som avsåg rapportering av det systematiska brandskyddsarbetet till nämnden.

Brister när det gäller utrymningsorganisation, övningar och egenkontroller i stadsdelsnämnderna

Granskningen av stadsdelsnämnderna visade, i vissa nämnder, på fortsatta brister avseende arbetet med att ta fram en utrymningsorganisation, med att genomföra övningar och ta fram en plan för övningar samt med att rapportera genomförda egenkontroller till säkerhetschef eller motsvarande.

Bedömning

För samtliga nämnder och bolag bedömer stadsrevisionen och lekmannarevisorerna att det systematiska brandskyddsarbetet behöver förbättras. Rekommendationer som syftar till att förbättra det systematiska brandskyddsarbetet lämnas till samtliga nämnder och bolag som ingick i granskningen.

Rekommendationerna som lämnades till stadsdelsnämnderna 2016 har följts upp med bedömningen att vissa av dem kvarstår.

Hänvisning till

Revisions- och granskningsredogörelser för granskade nämnder och bolag år 2017

Säkerhet på lekplatser

Lekmannarevisorerna har granskat bostadsbolagens arbete med säkerhet på lekplatser. Motsvarande granskning genomfördes år 2016 på park- och naturnämnden. Inom Framtiden-koncernen finns 728 lekplatser av varierande storlek och med olika omfattning av lekredskap. Rikstäckande statistik har visat att olyckor på lekplatser är vanliga. Ansvar för att lekplatser och utrustning är säkra vilar på fastighetsägaren och regleras i nationell lagstiftning, riktlinjer och Europastandarder.

Syftet med granskningen var att bedöma om styrelserna i respektive bolag säkerställt att egenskaperna hos lekplatserna upprätthålls i enlighet med gällande regelverk.

I granskningen ingick Bostads AB Poseidon med ansvar för 302 lekplatser, Familjebostäder i Göteborg AB som ansvarar för 216 lekplatser, Gårdstensbostäder AB som ansvarar för 38 lekplatser samt Göteborgs stads bostadsaktiebolag som har ansvar för säkerheten på 172 lekplatser.

Goda förutsättningar

Granskningen visade att samtliga bolag har goda förutsättningar, i form av rutiner, utbildad personal och system, för att bedriva ett säkerhetsarbete i enlighet med gällande regelverk. Kontroller och säkerhetsbesiktningar genomförs återkommande för att säkerställa att lekplatserna med tillhörande lekredskap är utformade och är i ett sådant skick att risken för personskada vid en olycka begränsas.

Bristande dokumentation

Trots goda förutsättningar och löpande kontroller framkom brister hos samtliga bolag. Som exempel avvek alla bolag från regelverket genom att istället för att ha underhållsplaner för respektive lekplats ha gemensamma underhållsplaner för flera lekplatser. Familjebostäder i Göteborg AB avvek genom att bolaget vid de årliga säkerhetsbesiktningarna protokollförde samtliga fel endast vartannat år. Däremot protokollfördes de mest allvarliga felen varje år. En generell iakttagelse var att bolagen inte dokumenterade att åtgärder vidtagits för att hantera upptäckta fel.

Allvarliga säkerhetsfel åtgärdades inte

Bostads AB Poseidon visade brister vad gällde att åtgärda så kallade A-fel (allvarliga fel som normalt ska åtgärdas omgående). A-fel hade inte åtgärdats vid efterföljande besiktning och i ett fall inte heller vid besiktningen året därefter.

Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att styrelserna för Gårdstensbostäder AB och Göteborgs stads bostadsaktiebolag har säkerställt att egenskaperna hos bolagens lekplatser upprätthålls i enlighet med gällande regelverk. Vidare gör lekmannarevisorerna bedömningen att det för Familjebostäder i Göteborg AB:s del finns risk för att fel inte upptäcks eller inte åtgärdas tillräckligt snabbt. När det gäller Bostads AB

Poseidon är bedömningen att flera allvarliga risker förekommer. Den allvarligaste är att konstaterade brister innebär risk för att barn kan komma till allvarlig skada.

Rekommendationer lämnas till Bostads AB Poseidon och Familjebostäder i Göteborg AB. Därutöver riktar lekmannarevisorerna kritik, i form av en *erinran*, mot styrelsen och verkställande direktören i Bostads AB Poseidon med hänvisning till att den interna kontrollen inte varit tillräcklig med beaktande av de antal A-fel som inte hade åtgärdats under en längre tid. Rekommendationerna som lämnades till park- och naturnämnden 2016 har följts upp under 2017. Stadsrevisionen gör bedömningen att de kvarstår.

Hänvisning till

Granskningsredogörelser för granskade bolag år 2017 samt revisionsredogörelse för park- och naturnämnden år 2017

Leverantörsuppföljning

Lekmannarevisorerna har granskat leverantörsuppföljning i Bostads AB Poseidon, Gårdstensbostäder AB, Göteborgs stads bostadsaktiebolag, Higab AB, Renova AB och Älvstranden Utveckling AB. Med inriktning mot uppföljning av direktupphandlingar har även park- och naturnämnden granskats. Enligt fullmäktiges policy och riktlinjer för upphandling och inköp ska upphandlade avtal och leverantörer löpande följas upp. Fullmäktiges krav gäller således både vid själva upphandlingstillfället och under avtalstiden.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolagens och nämndens interna kontroll avseende leverantörsuppföljning är tillfredsställande. Som en del av granskningen har en extern konsult, med utgångspunkt i ett oegentlighetsperspektiv, genomfört en registeranalys av leverantörsfakturer.

Bolagen hade kommit olika långt

Granskningen visade att tre av bolagen och nämnden på olika sätt avvek från fullmäktiges policy och riktlinjer. Gårdstensbostäder AB hade en löpande uppföljning, men saknade en dokumenterad rutin för denna. Älvstranden Utveckling AB och park och naturnämnden hade dokumenterade rutiner, men var inte följsamma mot dessa. Higab AB hade varken en dokumenterad rutin eller en löpande leverantörsuppföljning. Såväl Bostads AB Poseidon, Göteborgs stads bostads-

aktiebolag som Renova AB hade rutiner för löpande uppföljning av leverantörer och var också följsamma mot dessa rutiner.

Gemensamma avvikelser

Enligt riktlinjerna till policyn för upphandling och inköp ska nämnder och styrelser löpande följa upp förvaltningens eller bolagets inköp. Inga av de granskade bolagen kunde visa att det regelbundet sker en rapportering till styrelsen avseende uppföljning av leverantörer och avtal. Denna rapportering bör ske för att säkerställa att regelverket följs och att konkurrensen tas tillvara.

I mervärdesskattelagen ställs ett antal krav på en faktura. Stickprovsgranskningen mot dessa krav visade att samtliga bolag och nämnden kan ställa högre krav på hur vissa leverantörer utformar fakturer. Detta bör göras både för att underlätta en löpande uppföljning av leverantörer och för att stärka den interna kontrollen vid betalningen av fakturer.

Enligt riktlinjer och direktiv för stadens bolag ska styrelser se till att Institutet mot mutors kod om gåvor, belöningar och andra förmåner implementeras. Eftersom granskningen visade att koden inte är känd eller implementerad av bolagen bör styrelserna tillse att koden införs. Detta ska ske för att stärka skyddet mot oegentligheter, utöver vad fullmäktiges policy och riktlinje mot muta kräver.

Bedömning

Bedömningen är att Bostads AB Poseidon, Gårdstensbostäder AB, Göteborgs stads bostadsaktiebolag och Renova AB har en tillfredsställande intern kontroll i sin uppföljning av leverantörer och avtal. Detta på grund av systematiken i leverantörsuppföljningen, tydligheten i ansvarsfördelningen, klassificeringen av leverantörer och avtal, planeringen med prioriteringar av vad som ska följas upp och när samt kopplingen till förbättringar av framtida upphandlingar. Däremot har Higab AB, Älvstranden Utveckling AB och park- och naturnämnden inte en lika tillfredsställande intern kontroll. Rekommendationer lämnas till Higab AB, Renova AB och Älvstranden Utveckling AB samt park- och naturnämnden.

Hänvisning till

Granskningsredogörelser för granskade bolag och revisionsredogörelse för park- och naturnämnden år 2017

Upphandling och inköp

Stadens nämnder och bolag gör varje år upphandlingar och inköp för omfattande belopp. Lagen om offentlig upphandling syftar bland annat till att förhindra problem med direktupphandlingar. Om en upphandlande myndighet tecknar ett avtal som i efterhand betecknas som en otillåten direktupphandling riskerar myndighetens att avtalet ogiltighetsförklaras och att alla prestationer som utväxlats ska återgå. Leverantören kan dessutom kräva skadestånd och en upphandlingsskadeavgift kan utdömas efter ansökan av Konkurrensverket.

Stadsrevisionen har granskat upphandling och inköp med särskild inriktning mot direktupphandlingar i Försäkrings AB Göta Lejon, Got Event AB, Göteborg & Co AB och park- och naturnämnden. En uppföljande granskning gjorde även på Liseberg AB. Syftet med granskningarna har varit att bedöma hur väl den interna kontrollen avseende upphandling och inköp fungerar.

Avsaknad av dokumentation

Granskningen visade att samtliga verksamheter brast i följsamhet mot lagen om offentlig upphandling, kommunfullmäktiges policy och riktlinjer för upphandling och inköp samt mot egna anvisningar för direktupphandling.

Enligt stadens riktlinjer ska direktupphandlingar genomföras så att konkurrensen tillvaratas. De granskade bolagen och nämnden har inte i samtliga fall kunnat uppvisa dokumentation som visar om eller hur konkurrensen har tagits till vara. Enligt lagen om offentlig upphandling är syftet med att dokumentera ett direktupphandlingsförfarande bland annat att säkerställa möjligheten till en rättslig prövning av en upphandling. Eftersom bolagen och nämnden saknade dokumentation kring flera direktupphandlingar har de inte säkerställt möjligheten till en fungerande rättslig prövning.

För Got Event AB och Göteborg &

Co AB noterades att bolagen skulle se över sina anvisningar för inköp och förtydliga skrivningarna gällande direktupphandlingar och kraven på dokumentation. Granskningen av Liseberg AB visade att bolaget tagit fram nya anvisningar för upphandling och inköp som tydliggör kraven på hur direktupphandlingar ska dokumenteras.

Vad gällde Got Event AB har lekmannarevisorerna sedan år 2007 påtalat behovet av att förbättra rutiner och arbetssätt inom området upphandling och inköp. I årets granskning konstaterades att flertalet av de tidigare påpekade bristerna fortfarande kvarstod.

Bedömning

Bedömningen är att styrelserna och nämnden bör förbättra den interna kontrollen inom upphandling och inköp för att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll inom området.

Rekommendationer lämnades till Försäkrings AB Göta Lejon, Got Event AB, Göteborg & Co AB och park- och naturnämnden. Delvis mot bakgrund av ovanstående iakttagelser riktar lekmannarevisorerna för Got Event AB kritik mot styrelsen i form av en *anmärkning*.

För Liseberg AB återstår tre rekommendationer efter genomförd granskning.

Hänvisning till

Granskningsredogörelser för granskade bolag och revisionsredogörelse för park- och naturnämnden år 2017

Foto: Lo Blomgren

Rutiner för resor i tjänsten

Inom offentlig verksamhet förvaltas medel och resurser för annans räkning och det är därför av stor betydelse att allmänheten hyser högt förtroende för verksamheterna. I samband med resor i tjänsten kan felaktigheter och/eller oklara syften orsaka förtroendeskador som indirekt kan drabba både anställda och förtroendevalda i Göteborgs Stad. Förtroendekänsligheten medför att resor i tjänsten är ett område där det är särskilt viktigt med en god intern kontroll.

Granskningen syftade till att bedöma om Business Region Göteborg AB, Liseberg AB och kommunstyrelsen har ändamålsenliga rutiner för resor i tjänsten. Vad gäller granskningen av kommunstyrelsen var det en uppföljning av tidigare års granskning.

Viktigt med korrekta reseräkningar

Lekmannarevisorerna noterade mindre avvikelser från stadens policy och riktlinjer för resor i tjänsten, samt Skatteverkets rättsliga vägledning hos Business Region Göteborg AB och Liseberg AB.

För Business Region Göteborg AB visade granskningen på avvikelser

bland annat vad gällde reseräkningar. I något fall hade ett utlägg betalats ut två gånger, i ett annat fall hade en resenär gjort felaktiga avdrag för fria måltider.

Vad gäller Liseberg visade granskningen att dokumentationen för flera reseräkningar behövde kompletteras. Efter att lekmannarevisorerna påtalat detta gjorde bolaget, under granskningens gång, erforderliga kompletteringar. Den uppföljande granskningen av kommunstyrelsen visade att rutinerna gällande resor i tjänsten hade kompletterats av stadsledningskontoret i syfte att stärka dokumentationen. Vidare kommer stadsledningskontoret under år 2018 att genomföra stickprov, på underlag i samband med resor, som ett led i den interna kontrollen.

Klimatkompensation redovisas i enlighet med policy

Stadens policy föreskriver att klimatkompensation för resor med bil och flyg ska redovisas i syfte att genomföra förbättringar för miljön.

Granskningarna av Business Region Göteborg AB och Liseberg AB visade att klimatkompensation skett i enlighet med stadens policy.

Bedömning

Bedömningen är att styrelserna i huvudsak har en tillräcklig intern kontroll avseende resor i tjänsten, dock finns förbättringsområden gällande dokumentation av reseräkningar. Rekommendation lämnas till Liseberg AB.

För kommunstyrelsen bedömer stadsrevisionen att de vidtagna åtgärderna är tillräckliga för att ta hand om den rekommendation som lämnades år 2016.

Hänvisning till

Granskningsredogörelser för granskade bolag och revisionsredogörelse för kommunstyrelsen år 2017

Revisionsberättelse och årsredogörelse

Som underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning av stadens nämnder och bolag lämnar revisorerna årligen en revisionsberättelse och en årsredogörelse. Av revisionsberättelsen framgår om stadsrevisionen föreslår att nämnderna beviljas ansvarsfrihet eller inte. I årsredogörelsen sammanfattas årets granskning.

Foto: Le Bergeron

Arvoden och ersättningar till förtroendevalda

Stadsrevisionen genomförde under år 2016 en granskning av rutiner för arvoden och ersättningar till förtroendevalda. Granskningens syfte var att bedöma om styrelser och nämnder hade en tillräcklig intern styrning och kontroll i hanteringen av de ersättningar och arvoden som betalas ut till förtroendevalda.

Granskningen omfattade byggnadsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, Got Event AB, Göteborg Energi AB, Göteborgs Gatu AB, Göteborgs Hamn AB, Göteborgs stads bostadsaktiebolag, Göteborgs Stadshus AB, idrotts- och föreningsnämnden, kretslopp och vattennämnden, Liseberg AB, lokalnämnden, miljö- och klimatnämnden, Renova AB, stadsdelsnämnderna Askim-Frölunda-Högsbo, Majorna-Linné och Östra Göteborg, trafiknämnden samt utbildningsnämnden. Även nämnden för Intraservice omfattades av granskningen då nämnden är involverad i processen att hantera arvoden och ersättningar.

Granskningen visade att flera av nämnderna och bolagen inte genomförde regelbundna genomgångar av behörigheter. Vidare saknades kompenserande kontroller vid avsaknad av systemkontroller. Flera nämnder och bolag följde heller inte Göteborgs Stads attestreglemente. Granskningen visade även att ansvarsfördelningen mellan Intraservice och de nämnder och bolag som använder lönesystemet Personec var otydlig. Slutligen visade granskningen att det förekommit att felaktiga arvoden och ersättningar betalats ut vilket tydde på brister i rutiner och kontroller.

Merparten av de granskade näm-

nderna och bolagen behövde stärka sina rutiner och kontroller och stadsrevisionen och lekmannarevisorerna lämnade rekommendationer till samtliga förutom Förvaltnings AB Framtiden, Göteborgs Stadshus AB och Göteborgs Hamn AB.

Under år 2017 har vi följt upp de lämnade rekommendationerna genom att granska gällande rutiner och genomföra stickprov av utbetalda arvoden och ersättningar i fyra nämnder och bolag. Vidare har vi följt upp de rekommendationer som lämnades till nämnden för Intraservice.

Nämnder och bolag har stärkt sina rutiner och kontroller

Vår granskning visade att samtliga nämnder och bolag hade stärkt sina rutiner och kontroller för hantering och utbetalning av arvoden och ersättningar. Rutinerna säkerställde att en regelbunden och dokumenterad genomgång av behörigheter genomfördes, att attestreglementet följdes samt att kontroller gjorts av inmatade uppgifter inför och efter utbetalning. Byggnadsnämnden hade dock inte säkerställt att en efterkontroll av utbetalningarna gjordes av nämndens ordförande. Nämnden hade även en delegationsordning som tillät nämndsekreteraren att attestera nämndledamöters arvoden och ersättningar. Detta strider mot Göteborgs Stads attestreglemente då en underordnad inte får attestera kostnader som avser en överordnad. Vår stickprovsgranskning av utbetalda arvoden och ersättningar visade i huvudsak på att inga felaktiga arvoden och ersättningar hade utbetalats.

Nämnden för Intraservice har förtydligat ansvarsfördelningen och stärkt rutiner

Nämnden för Intraservice har informerat berörda förvaltningar och förtydligat vilka ansvarsförhållanden som råder. Nämnden har även stärkt rutinerna vid registrering av arvoden och ersättningar.

Bedömning

Den uppföljande granskning som gjorts under år 2017 visar att de rekommendationer som stadsrevisionen och lekmannarevisorerna lämnade år 2016 har omhändertagits. En rekommendation kvarstår dock för byggnadsnämnden.

Hänvisning till

Revisions- och granskningsredogörelser för granskade nämnder och bolag år 2017

Stadsrevisionen har även granskat

Stadsrevisionens granskning av verksamheterna i Göteborgs Stads nämnder och bolag har omfattat många olika granskningsområden. Förutom de granskningar som vi skriver om i årsredogörelsen, har revisorerna även granskat det som framgår av punktlistan nedan. Dessutom har revisorerna genomfört en grundläggande granskning och i vissa fall uppföljning av tidigare års rekommendationer i varje nämnd och bolag. Resultaten från dessa granskningar finns beskrivna i respektive revisionsredogörelse (nämnderna) eller granskningsredogörelse (bolagen).

- Ansvar för fastighetsunderhåll – Göteborgs Spårvägar AB
- Bolagets rutiner vid försäljning av lösöre – Göteborgs Stads Leasing AB
- Rutiner för budget- och skuldrådgivning – nämnden för konsument- och medborgarservice
- Företagsupphandlade privatkort, inköpskort och drivmedelskort – Göteborgsregionens Fritidshamnar AB
- Kompetensförsörjning – Göteborg Energi AB
- Kvalitetssäkring av myndighetsutövning i livsmedelskontrollen – miljö- och klimatnämnden
- Ledningsgruppens bisysslor – Business Region Göteborg AB, Göteborg & Co AB, Göteborgs Stadsteater AB
- Museernas bevarandeplaner – kulturnämnden
- Nämndens arbete med risken för oegentligheter – nämnden för inköp och upphandling
- Nämndens underhållsprocess – lokalnämnden
- Personal- och kompetensförsörjning – trafiknämnden
- Projektledning av investeringar – Göteborgs Hamn AB
- Rutiner för att registrera och anmäla delegationsbeslut – överförmyndarnämnden
- Rutiner för nyttjande av bolagets verkstäder och övriga anläggningar – Göteborgs Spårvägar AB
- Självkostnad inom avfallsverksamheten – kretslopp- och vattennämnden
- Styrelsens ansvar och arbetssätt – Göteborgsregionens Fritidshamnar AB
- Styrning och uppföljning av privata utförare – nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
- Synpunktshantering – lokalnämnden
- Systematiskt arbetsmiljöarbete – social resursnämnd

Granskning av räkenskaper och bokslut

Stadsrevisionen prövar årligen om Göteborgs Stads räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. En bedömning sker även av om resultatet i delårsrapporten och årsbokslutet är förenligt med de mål kommunfullmäktige har beslutat.

Intern kontroll i redovisningsrutiner

Stadsrevisionen granskar årligen den interna kontrollen i kommunstyrelsens och nämndernas redovisningsrutiner.

De processer som har granskats 2017 är bland annat:

- bokslutsprocessen
- intäktsprocessen
- löneprocessen
- inköpsprocessen
- investeringsprocessen.

En uppföljning har även skett av nämndernas rutiner för hantering av jäv och IT-behörigheter.

Förbättringsområden har noterats inom flera av de granskade processerna och dessa har rapporterats till respektive nämnd och kommunstyrelsen. Granskningen visar ett antal områden där den interna kontrollen är mest angelägen att stärka, såsom för löneutbetalningar och jäv.

Brister i löneprocessen

Flera nämnder får även 2017 rekommendationen att stärka den interna kontrollen kopplad till utbetalning av löner. Bristerna har påtalats under ett flertal år och ett samlat grepp bör tas

av nämnderna och kommunstyrelsen för att säkerställa en god intern kontroll i löneprocessen. Det bör hos respektive nämnd finnas dokumenterade kontroller som säkerställer att ansvarig chef har kontrollerat att rätt lön har utbetalats, att förändringar i grunddata är korrekta och att korrekt slutdatum registreras vid avslut av anställning. Det bör också ske kontroller av vilka ändringar som görs i lönesystemet av systemadministratörer med höga behörigheter.

Hantering av ärenden som rör närstående

I Göteborgs Stads anvisning för regler om bisyssla och jäv framgår att staden ska arbeta aktivt för att motverka att tjänstepersoner handlägger ärenden där hen är jävig. Enligt anvisningen ska varje nämnd upprätta interna tillämpningsrutiner där det bland annat framgår hur förvaltningen ska minska risken för att handläggning sker av ärenden där den andra parten är en närstående, så kallade närståendetransaktioner. I tillämpningsrutinerna bör också framgå hur förvaltningen ska hantera de närståendetransaktioner

som trots allt genomförs.

Årets granskning visade att stadens nämnder hanterar risker förknippade med närståendetransaktioner bland annat genom information och utbildning, men att det i många fall saknas interna tillämpningsrutiner för hur sådana transaktioner ska hanteras. Det saknas också rutiner för att förebygga och identifiera situationer och relationer som kan orsaka en förtroendeskada.

Bedömning

Stadsrevisionens bedömning är att Göteborgs Stad i huvudsak har en ändamålsenlig intern kontroll i de delar som ingått i granskningen. Granskningen visar dock att det finns områden där den interna kontrollen bör stärkas.

Den interna kontrollen i löneprocessen bör stärkas för att förhindra att felaktiga löner utbetalas.

Stadens nämnder bör följa Göteborgs Stads anvisning gällande regler för bisyssla och jäv och upprätta interna tillämpningsrutiner för hantering av närståendetransaktioner.

Foto: Leif Bergström

Göteborgs Stads årsredovisning 2017

Kommunstyrelsen ansvarar för att upprätta en årsredovisning för Göteborgs Stads nämnder och bolag vars syfte är att redogöra för verksamhetens utfall, finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut. Årsredovisningen ska godkännas av kommunfullmäktige.

Revisorernas uppgift är att bedöma om:

- resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat
- räkenskaperna är rättvisande
- den interna kontrollen är tillräcklig.

Stadsrevisionen beskriver i detta avsnitt de iakttagelser som ligger till grund för revisorernas bedömning av årsredovisningen.

Information om investeringar bristfällig i förvaltnings- berättelsen

Årsredovisningens förvaltningsberättelse ska innehålla en översikt över utvecklingen i kommunens verksamhet, väsentliga personalförhållanden, väsentlig information av finansiell natur och en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

De områden som enligt lagstiftning och god redovisningssed ska ingå i en förvaltningsberättelse finns i allt väsentligt redovisade i årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen bör dock kompletteras med utökad information om investeringar.

God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige ska i enlighet med kommunallagen fastställa mål

för god ekonomisk hushållning. Varje kommun ska själva beskriva hur begreppet god ekonomisk hushållning ska tolkas för den egna kommunen. Kommunfullmäktige ska därför besluta om både *verksamhetsmål* och *finansiella mål* som ska styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet. De fastställda målen ska följas upp av kommunstyrelsen i årsredovisningen. Därefter ska revisorerna utifrån kommunstyrelsens utvärdering och utifrån den granskning som genomförts bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

Viss måluppfyllelse för verksamhetsmålen

I Göteborgs Stads budget för år 2017 finns 18 verksamhetsmål med tillhörande inriktningar. I budgeten finns även 83 uppdrag som ska vara genomförda under år 2017. Kommunstyrelsen har gjort en samlad utvärdering utifrån nämnder och styrelser rapportering av resultat. För 17 av målen har en viss måluppfyllelse uppnåtts. För ett mål, bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven ska tillgodoses bättre, har ingen måluppfyllelse uppnåtts trots ett omfattande arbete och många pågående aktiviteter.

Det framgår inte i förvaltningsberättelsen vilka åtgärder som planeras för att verksamhetsmålen ska kunna uppnås.

Finansiella målet saknas i budgeten

Kommunfullmäktige har beslutat om *riktlinjer för god ekonomisk hushållning*. I riktlinjerna finns sex finansiella inriktningar som ska ligga till grund för de avvägningar som görs när den

ekonomiska strategin konkretiseras och formuleras för budgetperioden. I budgeten för 2017 finns inga uppföljningsbara finansiella mål formulerade.

Kommunstyrelsen har valt att följa upp om årets resultat är förenligt med god ekonomisk hushållning utifrån de sex finansiella inriktningarna. Vi kan konstatera att flera av de finansiella inriktningarna inte är utformade på ett sådant sätt att de utgör mål som är möjliga att utvärdera för ett enskilt år.

Uppföljningen i årsredovisningen visar att:

- ett resultatöverskott på minst 2 procent uppnås. Årets resultatöverskott uppgick till 7 procent tack vare realisationsvinster och utdelningen från Stadshus AB.
- en avsättning till resultatutjämningsreserven har gjorts med 1 miljard kronor
- egenfinansieringsgraden av årets investeringar är 121 procent, vilket anses vara en hög nivå
- exploateringsverksamheten i årets bokslut visar på ett överskott på 324 miljoner kronor. Exploateringsverksamheten har tidigare år visat på underskott.

Balanskravet

I kommunallagen anges att kommuner ska upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet ändå blir negativt måste det kompenseras med överskott inom tre år. Från och med år 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv. Denna reserv kan sedan

användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt.

Göteborgs Stad uppfyller år 2017 balanskravet och redovisar ett resultat exklusive realisationsvinster på 1 304 miljoner kronor. En avsättning till resultatutjämningsreserven har gjorts med 1 000 miljoner kronor.

Rättvisande räkenskaper

Den kommunala redovisningen styrs av lagen om kommunal redovisning och av god redovisningssed. Kommunstyrelsen ansvarar för att upprätta Göteborgs Stads årsredovisning som omfattar kommunens och de kommunala bolagens räkenskaper. Ett syfte med att upprätta sammanställda räkenskaper är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning oberoende av i vilken form verksamheten bedrivs.

I det här avsnittet redogör vi för de avsteg kommunen gör från god redovisningssed och för de förändringar av redovisningsprinciper som genomförts under 2017.

Kassaflödesanalys

En kassaflödesanalys är en rapport som innehåller uppgifter om finansiella flöden, det vill säga inbetalningar och utbetalningar under en viss period. En kassaflödesanalys används för att skapa en överblick över de likvida medel som strömmar in och ut ur verksamheten. Göteborgs Stads kassaflödesanalys har en uppställning som följer god redovisningssed. Årets kassaflödesanalys innehåller ett antal differenser mot de belopp som anges i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning och notupp-

lysningar, exempelvis inom investeringsområdet. Dessa differenser bör utredas för att säkerställa att en korrekt redovisning av kassaflödet sker.

Komponentavskrivning

Komponentavskrivning är en avskrivningsmetod för materiella anläggningstillgångar som grundar sig på att de olika komponenterna i till exempel en fastighet särskiljs och skrivs av var för sig, utifrån varje separat dels beräknade livslängd. Komponentavskrivning ska tillämpas från och med räkenskapsåret 2014. Göteborgs Stad tillämpar komponentavskrivning från och med räkenskapsåret 2017. Enligt den beslutade riktlinjen kommer komponentindelning initialt endast göras för anläggningstillgångar som aktiveras efter 1 januari 2017. Hanteringen innebär en avvikelse mot god redovisningssed men det finns en viss möjlighet i övergångsreglerna att tillämpa komponentavskrivning successivt. Detta tillvägagångssätt har också utvecklats till praxis bland kommunerna.

Bedömning

Stadsrevisionen ska årligen i en revisionsberättelse uttala sig om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat och om räkenskaperna är rättvisande. Nedan redogör vi för vår bedömning.

Balanskrav

En balanskravsutredning har upprättats i årsredovisningen i enlighet med de krav som ställs i kommunal redovisningslag. Balanskravsutredningen visar att Göteborgs Stad når upp till balanskravet år 2017 och att

en avsättning till resultatutjämningsreserven har varit möjlig att göra.

Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning

Vår bedömning är att det inte är möjligt att bedöma måluppfyllelsen för de verksamhetsmål som kommunfullmäktige fastställt, utifrån den värdering som görs i årsredovisningen.

Finansiellt mål för god ekonomisk hushållning

Vår bedömning är att det inte är möjligt att uttala sig om årsredovisningen är förenlig med de av fullmäktige beslutade målen då det inte finns finansiella mål i budgeten för 2017.

Rättvisande räkenskaper

Vi bedömer att Göteborgs Stads årsredovisning inklusive den sammanställda redovisningen i allt väsentligt har upprättats i enlighet med god redovisningssed och att den ger en rättvisande bild av kommunens och koncernens resultat och ställning.

Hänvisning till

Revisionsredogörelse för Göteborgs Stad 2017 – Granskning av räkenskaper och bokslut 2017

Stadsrevisionen i Göteborgs Stad

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och styrelser.

Stadsrevisionen har kommunfullmäktiges uppdrag att granska och främja verksamheten i Göteborgs Stads kommunstyrelse, nämnder och bolag. Enligt Göteborgs Stads revisionsreglemente väljer kommunfullmäktige 22 förtroendevalda revisorer. Bland de förtroendevalda revisorerna utser kommunfullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de kommunala bolag som helt eller till viss del ägs av Göteborgs Stad.

Revisorerna ska med oberoende, objektivitet och integritet granska och främja verksamheten i styrelser och nämnder. Revisorernas uppdrag regleras genom kommunallagen, aktiebolagslagen och Göteborgs Stads revisionsreglemente.

Uppdraget som förtroendevald revisor skiljer sig på flera sätt från andra politiska uppdrag. Revisorerna är självständiga i förhållande till varandra. De strävar samtidigt efter ett enigt ställningstagande i revisionsarbetet och arbetar gemensamt och samordnat utifrån god revisionssed i kommunal verksamhet.

Förtroendevalda revisorer

Lars Bergsten (M), ordförande
Hans Aronsson (S), vice ordförande
Carina Henriksson Johansson (S)
Claes-Göran Lans (M)
Bengt Bivall (V)
Sven Jellbo (L)
Lars-Ola Dahlqvist (S)
Ann-Britt Svensson (M)
Vivi-Ann Nilsson (S)
Annika Hofmann (M)
Stefan Dahlén (SD)
Lars-Gunnar Landin (MP)
Gun Cederborg (V)
Susanne Zetterberg Jensen (M)
Peggy Svensson (Vägv)
Torbjörn Rigemar (S)
Ulf Rothmyr (L)
Mai-Britt Wilhelmson (S)
Gerhard Annvik (KD)
Tove Adlerberth (Fi)
Sven R. Andersson (M)

Revisorernas granskning

Granskningen av nämnder och styrelser ska göras med sådan omfattning att revisorerna årligen kan bedöma om:

- verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt
- kommunstyrelsens och de enskilda nämndernas räkenskaper är rättvisande, samt om Göteborgs Stads årsredovisning, som omfattar kommunens (kommunstyrelsen och nämnderna) och koncernens (kommunen och bolagen) sammanställda redovisning, är rättvisande
- den interna kontrollen i kommunstyrelse, nämnder och bolag är tillräcklig
- resultaten i delårsrapporten och årsbokslutet är förenligt med de mål kommunfullmäktige har beslutat om i budgeten för perioden.

Revisionens uppdrag och arbetsformer regleras i kommunallagen, aktiebolagslagen och Göteborgs Stads revisionsreglemente. Delar av revisorernas uppdrag regleras dessutom i, och påverkas av, annan lagstiftning som till exempel den kommunala redovisningslagen och lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser.

Rapportering och kommunikation

Kommunfullmäktige ska besluta om årsredovisningen för Göteborgs Stad och ansvarspröva kommunstyrelsen och nämnderna. Som underlag för kommunfullmäktiges prövning lämnar stadsrevisionen en revisionsberättelse och en årsredogörelse. Den senare sammanfattar all den granskning som genomförts under året. Stadsrevisionen redovisar också sina iakttagelser avseende verksamhet, räkenskaper och intern kontroll i en revisionsredogörelse för kommunstyrelsen samt en revisionsberättelse och en revisionsredogörelse för respektive nämnd. För varje bolag upprättas en granskningsrapport och en granskningsredogörelse som behandlar bolagets verksamhet och interna kontroll. Stadsrevisionen genomför också fördjupade granskningar som redovisas i revisionsrapporter.

Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har granskat lämnar vi ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar vi även revisionskritik. Rekommendationer lämnas i syfte att utveckla och förbättra verksamheten. Rekommendationen riktas inte alltid till nämnden eller styrelsen utan kan även framföras på förvaltnings- och bolagsnivå. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran och anmärkning. Anmärkning är allvarligast. För nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet. Graden av kritik beror på frågans betydelse med avseende på mål (verksamhet), medel (ekonomi) och sammanhang (bland annat förtroende). Graden av kritik har också en tidsdimension: kritiken skärps om den inte i tillräcklig tid eller omfattning har hanterats av styrelser och nämnder. Om revisorerna riktar anmärkning mot en styrelse, nämnd eller enskilda ledamöter ges denna/dessa alltid en möjlighet att yttra sig till kommunfullmäktige. Revisionskritik mot styrelse eller nämnd framgår av granskningsrapporten (för bolag) och revisionsberättelsen (för nämnder). Under kommande år följer revisorerna vanligtvis upp vilka åtgärder nämnden/förvaltningen eller styrelsen/bolaget har genomfört för att följa revisorernas rekommendationer och kritik.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6, Göteborg

Kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

**Göteborgs
Stad**